

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Методологічні підходи застосування електронного врядування
в публічному управлінні**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до лабораторних занять
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
зі спеціальності **074 Публічне управління та адміністрування**
(шифрі назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою ....., протокол .....№..... від..... (до 25.04.2016)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Методологічні підходи застосування електронного врядування в публічному управлінні» є формування у аспірантів (PhD) за освітньою-науковою програмою "Публічне управління та адміністрування" сучасну систему знань про природу та теоретичні засади електронного врядування та виробити вміння застосовувати технології e-government у практиці публічного адміністрування, в тому числі при наданні державно-управлінських послуг.

У ході лабораторних занять здобувач набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з відповідними програмними продуктами.

Відповідно до програми навчальної дисципліни «Методологічні підходи застосування електронного врядування в публічному управлінні» на лабораторні заняття відводиться 20 год. навчального часу.

Лабораторні заняття з навчальної дисципліни «Методологічні підходи застосування електронного врядування в публічному управлінні» проводяться у спеціально оснащених обчислювальних центрах Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Завдання навчальної дисципліни: засвоїти сутність електронного врядування, його засади та концепцію електронного уряду; оволодіти технологією впровадження електронного врядування, в тому числі на основі інструментарію проектного менеджменту та управління процесами діяльності; набути навичок та вмінь самостійно аналізувати приклади та досвіду застосування технологій електронного врядування, в тому числі віртуальну міську раду та портали надання послуг, електронні управлінські послуги, процеси формування думки та волевиявлень; вміти готувати та приймати рішення в умовах електронної демократії.

Предмет навчальної дисципліни закономірності й процеси формування та прийняття управлінських рішень із застосуванням технологій електронного врядування.

Дисципліна «Методологічні підходи застосування електронного врядування в публічному управлінні» посідає важливе місце у навчальному процесі підготовки аспірантів (PhD) за освітньою-науковою програмою "Публічне управління та адміністрування". Вона має зв'язок із такими дисциплінами, як: «Вступ до публічного адміністрування», «Соціальний розвиток», «Політичні інститути і процеси», «Комунікації в публічному адмініструванні», «Право, Конституція та врядування», «Публічні фінанси», «Державне регулювання економіки та економічна політика», «Історія європейської інтеграції: етапи, результати та досягнення. Політичні виклики європейської інтеграції», «Інституційні основи ЄС», «Вступ до європейського права», «Public Management та процеси децентралізації ЄС», «Територіальне управління в Україні в умовах реформ», «Результативність і ефективність державного управління та місцевого самоврядування», «Планування розвитку територій» та ін. За результатами виконання завдання

на лабораторному занятті здобувачі формують теку з електронними результатами виконання та захищають їх перед викладачем.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання для лабораторних занять, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік тем та завдань для лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання для лабораторних занять	Кількість годин	Форма контролю	Необхідне ПЗ*	Література
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль I Практика та технологія впровадження електронного врядування							
1.	Тема 1. Приклади та цілі електронного уряду	Здатність організувати виконання завдань діяльності	ЛР № 1. Приклади та цілі електронного уряду	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44] Ошибк а! Источник ссылки не найден.]
2.	Тема 2. Вимоги, підходи та організаційно-технічні концепції впровадження електронного уряду	Здатність впроваджувати електронне врядування та здійснювати електронізацію управлінських дій	ЛР № 2. Аналіз підходів до впровадження електронного уряду	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
	Тема 3. Системно-технічні базові служби електронного врядування	Здатність щодо організації раціональної праці підлеглих працівників	ЛР № 3. Аналіз системно-технічних базових служб електронного врядування	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
	Тема 4. Проектний менеджмент	Здатність готувати потрібну для прийняття управлінського рішення інформацію	ЛР № 4. Оволодіння технологіями проектного менеджменту	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання для лабораторних занять	Кількість годин	Форма контролю	Необхідне ПЗ*	Література
1	2	3	4	5	6	7	8
	Тема 5. Управління процесами діяльності	Здатність щодо консультування громадян, представників органів влади з питань впровадження демократичного врядування	ЛР № 5 Аналіз практики впровадження електронного врядування	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
Разом за змістовим модулем І				10			

Закінчення таблиці 2.1.

1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль ІІ. Приклади та досвід застосування електронної демократії							
	Тема 6. Віртуальна міська рада та портали надання послуг	Здатність щодо консультування громадян, представників органів влади з питань впровадження демократичного врядування	ЛР № 6. Технології електронного врядування при організації електронного документообігу	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
	Тема 7. Електронні управлінські послуги	Здатність до підготовки інформаційно-аналітичної документації для прийняття управлінських рішень	ЛР № 7. Складання каталогу електронних управлінських послуг	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
	Тема 8. Процеси формування думки та волевиявлень	Здатність до репрезентування органів публічного адміністрування в засобах інформації, різних інституціях громадського суспільства	ЛР № 8. Застосування технологій електронного врядування щодо процесів формування думки та волевиявлень	4	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
	Тема 9. Міжорганізаційні процеси	Здатність щодо забезпечення ефективного виконання завдань			Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]

		діяльності					
	Тема 10. Галузі електронної демократії	Здатність здійснювати моніторинг, оцінювання очікуваних результатів та непередбачених наслідків реалізації демократичного врядування	ЛР № 9. "Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду електронної демократії"	2	Захист ЛР	+	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
Разом за змістовим модулем II				10			
Разом за навчальною дисципліною				20			

*ПЗ – програмне забезпечення

3. ТИПОВИЙ ПРИКЛАД ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторне заняття № 1

Методичні рекомендації до виконання лабораторного завдання 1
«Приклади та цілі електронного уряду»

Час на проведення: 2 години.

На лабораторному занятті студенти повинні розкрити такі питання та виконати такі завдання:

1. Поняття, сутність та актуальність впровадження інформаційної системи "Електронний уряд"
2. Принципи створення і функціонування інформаційної системи «Електронний уряд»
3. Завдання впровадження та функціонування інформаційної системи «Електронний уряд».
4. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державного управління і місцевого самоврядування в рамках функціонування інформаційної системи «Електронний уряд».
5. Архітектурні моделі електронного уряду: інтеграція і взаємодія складових електронного державного управління.

Завдання:

Створити обліковий запис та електронну скриньку на сервісі <https://www.google.com.ua/>. Логін облікового запису – Ваше ім'я та прізвище. Наприклад, Іван Шевченко повинен мати скриньку ivanshevchenko@gmail.com

Хід роботи.

Здійснити пошук в інтернеті інформації на поставлену тему за допомогою пошукових систем й скласти перелік з 5 – 10 посилань на веб-ресурси, на яких розміщено знайдену інформацію. Посилання оформити за вимогами до оформлення списку літератури до магістерської роботи.

Розмістити результати пошуку в коментарях на відповідній сторінці блогу викладача.

Теми для пошуку:

Інформаційне суспільство: визначення, особливості.

Електронний уряд як інноваційна форма державного управління.

Класифікація видів електронної взаємодії між державою та суспільством.

Очікуваний результат виконання завдання: У ході ЛР № 1 аспіранти (PhD) за освітньо-науковою програмою "Публічне управління та адміністрування" набудуть знання щодо чинного законодавства, що регламентує функціонування електронного врядування та навчатися організовувати діяльність органу публічного адміністрування із застосуванням підходів електронного врядування

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Виконання кожного завдання для лабораторних занять оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань до лабораторних занять у межах тем змістових модулів наведено в табл. 4.2.

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

Завдання для лабораторних занять	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Сума балів
	ЗЛЗ1	ЗЛЗ2	ЗЛЗ3	ЗЛЗ4	ЗЛЗ5	ЗЛЗ6	ЗЛЗ7	ЗЛЗ8,9	ЗЛЗ10	
Максимальна кількість балів	10	10	10	10	10	10	10	20	10	100

ЗЛЗ – лабораторне завдання.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Данилин А. В. Электронные государственные услуги и административные регламенты: от политической задачи к архитектуре "электронного правительства" / А. В. Данилин. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 336 с.

2. Клименко І. В. Технології електронного урядування / І. В. Клименко, К. О. Линьок. – К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.

3. Матвієнко О. Основи організації електронного документообігу : навч. посібн. / О. Матвієнко, М. Цивін. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 112 с.

4. Шевчук О. Б. Електронний уряд / О. Б. Шевчук, О. П. Голобуцький. – К. : Атлант UMS, 2002. – 173 с.

5.2. Додаткова

5. Денисова І. П. Соціальна політика : учебник / І. П. Денисова, Л. Р. Клиновенко. – М. : Феникс, 2009. – 352 с.

6. Діденко А. Н. Сучасне діловодство : навч. посібн. / А. Н. Діденко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Либідь, 2000. – 384 с.

7. Електронна демократія: сподівання та проблеми / Дж. Кедді, К. Вергез; [пер. з англ. С. Соколик, О. Орель, К. Гомма]. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. – 164 с.

8. Інформатизація управління соціальними системами: Орг.-правові питання теорії та практики : навч. посібн. / В. Д. Павловський, Р. А. Калюжний, В. С. Цимбалюк та ін. ; за заг. ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного. – К. : МАУП, 2003. – 336 с.

5.3. Ресурси Інтернет

9. Агармизян И. Мировой опыт реализации концепции электронного правительства [Электронный ресурс] / И. Агармизян. – Режим доступа :

<http://www.microsoft.com/rus/docs/government/analytics/e-government.doc>.

10. Василенко И. А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия [Электронный ресурс] / И. А. Василенко. – Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Vasil/index.php.

11. Глосарій термінів Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.dovidka.com.ua/p.html#Enterprise_policy.

12. Данилин А. В. Технологии интеграции государственных информационных систем и организации межведомственного взаимодействия [Электронный ресурс] / А. В. Данилин. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/docs/government/analytics/integration.doc>.

13. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pravo.org.ua/files/administr/Konceptiya_reform_pabl_admin_2.doc.

14. Концепція формування та функціонування інтегрованої інформаційно-аналітичної системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stc.gov.ua>.

15. Корнеева Т. Відкритість української влади як системний функціональний феномен у сфері управління [Електронний ресурс] / Т. Корнеева. – Режим доступу : <http://www.isu.org.ua>.

16. Несторенко О. Інформаційне суспільство, електронна Україна та геоінформаційні технології [Електронний ресурс] / О. Несторенко. – Режим доступу : http://www.ecomm.kiev.ua./gis/gis_usage.

17. Примеры внедрения: использование информационных технологий в процессе государственного управления. Опыт стран СНГ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/government>.

18. Примеры внедрения: использование информационных технологий в процессе государственного управления. Опыт зарубежных стран [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/government>.

19. Про електронний цифровий підпис : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-ukraine.org.ua/index.php?mod=pidpis>.

20. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-ukraine.org.ua>.

21. Про поліпшення картографічного забезпечення державних та інших потреб в Україні : Указ Президента України № 575/2001 від 01.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

22. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд": Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-ukraine.info>.

23. Про затвердження Порядку засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу : Постанова Кабінету Міністрів України № 680 від 26.05.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

24. Про затвердження Положення про центральний засвідчувальний орган : Постанова Кабінету Міністрів України № 1451 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

25. Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності : Постанова Кабінету Міністрів України № 1452 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

26. Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України № 1453 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

27. Про затвердження Порядку обов'язкової передачі документованої інформації : Постанова Кабінету Міністрів України № 1454 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

28. Про загальнодержавну програму "Електронна Україна" : Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stc.gov.ua>.

29. Про створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд України" : Проект Постанови Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stc.gov.ua>.

30. Реализация проектов электронного правительства. Мировой и отечественный опыт [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com>.

31. Шматько О. Реализация ініціативи "Публічні бібліотеки – мости до е-урядування" [Електронний ресурс] / О. Шматько. – Режим доступу : dialog.lviv.ua/assets/Publichni-biblioteku.

32. Асамблея європейських регіонів. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.aer.eu/en/home.html>.

33. Децентралізація підвищить конкурентоспроможність регіонів. Офіційний веб-сайт Фонду ефективного управління. – Режим доступу : http://ua.debaty.org/cms/decentralizatia_main.

34. Директива 1999/93/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13.12.1999 р. "Про систему електронних підписів, що застосовується в межах Співтовариства" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_240.

35. Директива 97/7 Європейського парламенту та Ради від 20.05.1997 р. "Про захист прав споживачів в дистанційних картках" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gipi.internews.ua>.

36. Директива 2000/31/ЄС від 08.06.2000 р. Концепція формування системи національних інформаційних ресурсів. – Режим доступу : <http://www.stc.gov.ua>.

37. Директива 2000/31/ЄС від 08.06.2000 р. "Про деякі правові аспекти

інформаційних послуг, зокрема електронної комерції, на внутрішньому ринку" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gipi.internews.ua>.

38. Директива 2000/46/ЄС від 18.09.2000 "Про відкриття і ведення діяльності установ – емітентів електронних грошей, а також здійснення розумного нагляду за цією діяльністю" [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://www.gipi.internews.ua/ukr/base/ukraine/e_signature/Direct_2000.46.C.pdf.

39. Інформаційні матеріали сайту представництва ООН в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.kiev.ua>.

40. Інформаційні матеріали сайту "Електронна Україна" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-ukraine.org.ua>.

41. Интернет-порталы органов государственной власти как ключевая составляющая "электронного правительства" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/government/newsletters/issue10.asp>.

42. ЛигаБизнесИнформ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.liga.net.

43. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua.

44. Показатели раздела "Электронное Правительство – eGovernment" для мониторинга инициативы ЕС "Электронная Европа – eEurope" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.europa.eu.int/information_societyf.